

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

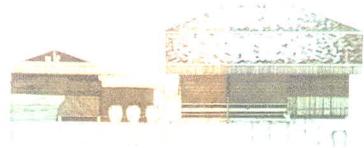
ส่วนที่ 5

ภาคผนวก

ผลงานวิจัยที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี

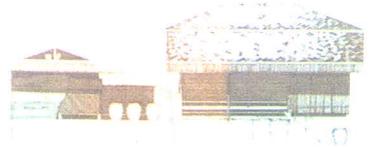
1. หุ่นจำลอง อาคารพักอาศัยของ
2. ป้ายสื่อความหมาย สถาปัตยกรรมอาคารพักอาศัยของ
3. รายละเอียดองค์ความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรม
4. เอกสารเผยแพร่

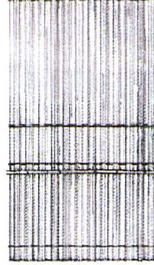
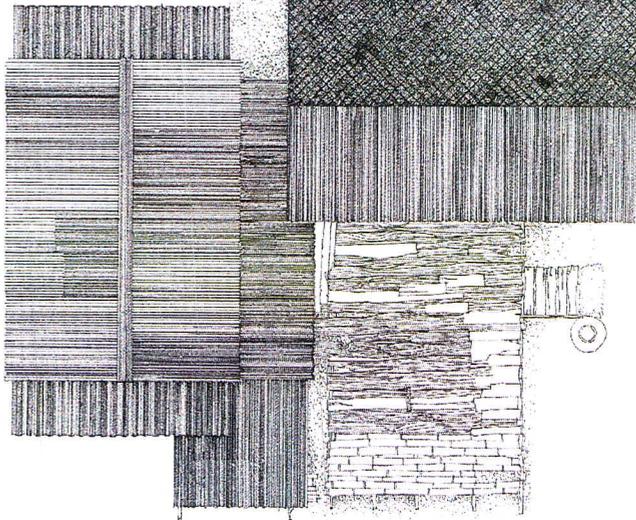

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

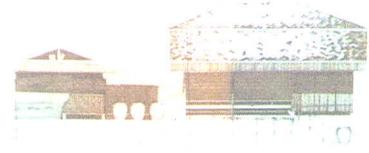
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

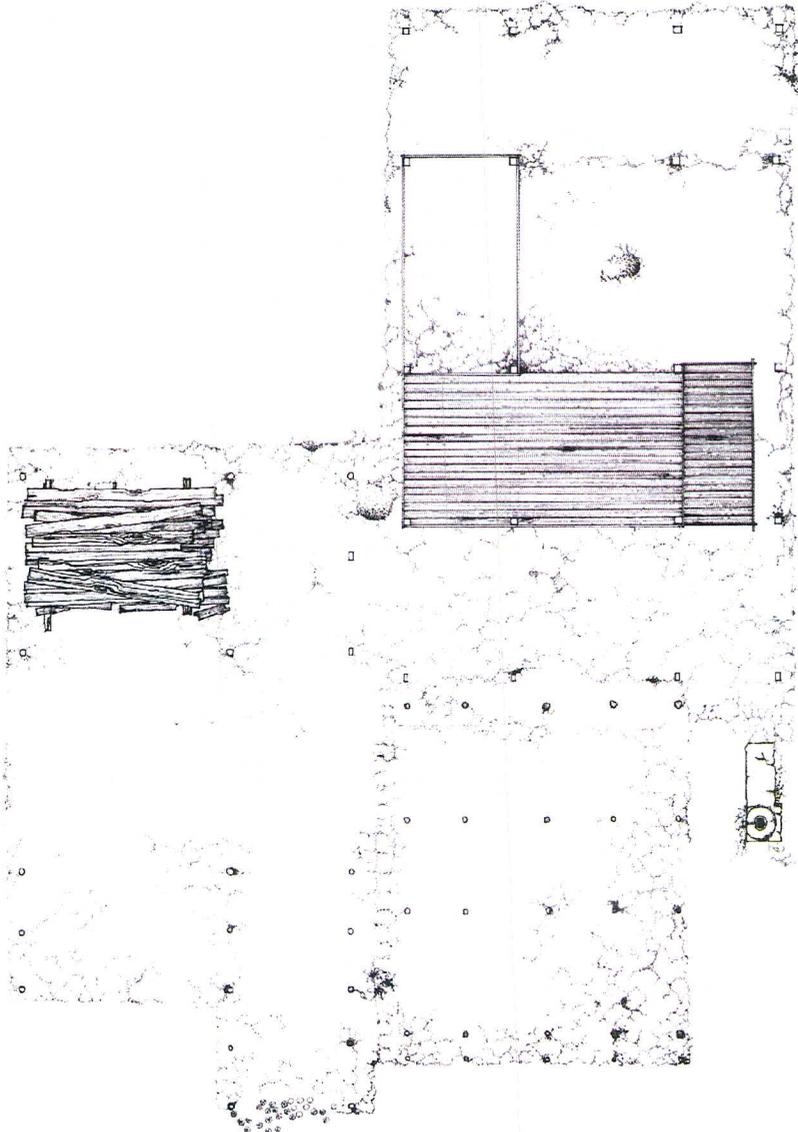
เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองใหญ่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
ผังบริเวณ
โดย นายวิรัช ยอดทอง มทร.ตะวันออก วท.อุเทนถวาย
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๔

MR. BOONCHU KONGTHE'S HC
Khlong Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thai
LAY OUT
By Mr. WIRIT YODTONG, RMUTTO, Uthenthawai Campus
August 22-25, 2011

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE

Khlong Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thailand

GROUND FLOOR PLAN

By Mr.EAKKACHAI KHOENKUMSAN, RMUTTO, Uthenthawai Campus

August 22-25, 2011

เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่

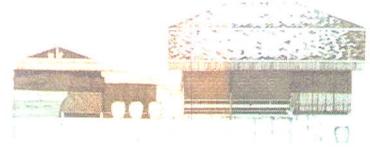
ตำบลคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

ผังพื้นที่นํ้า

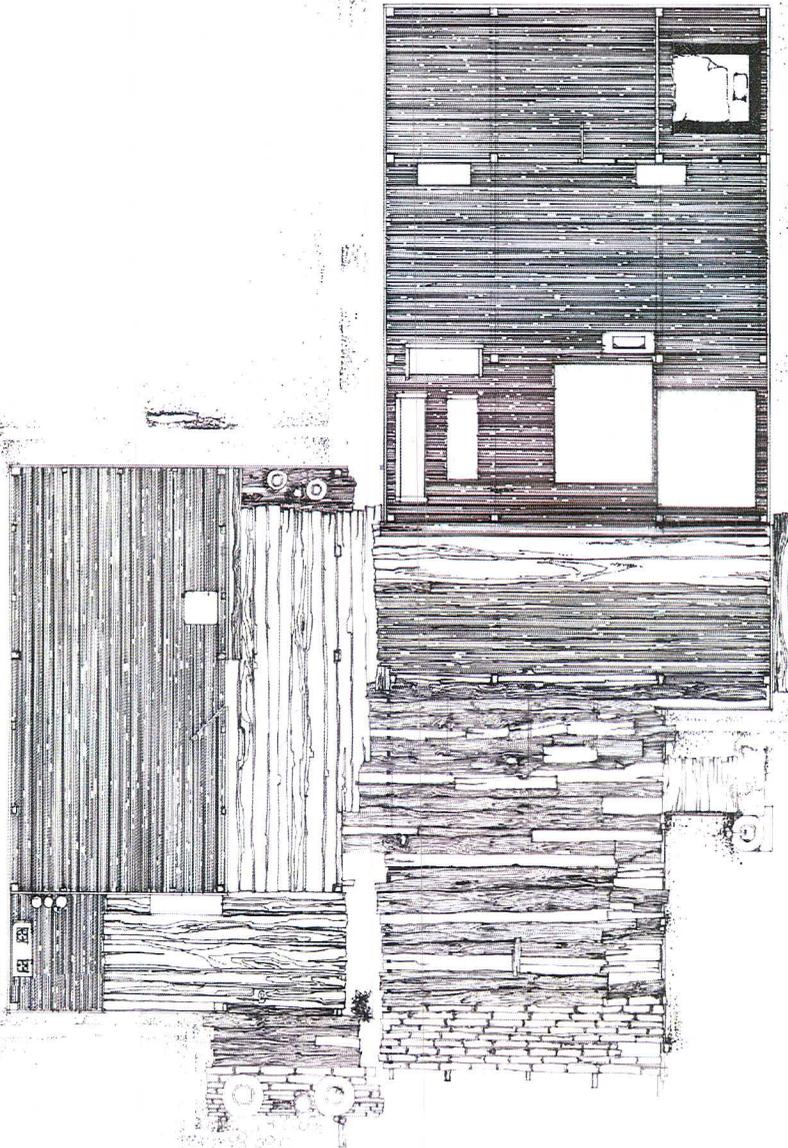
โดย นายเอกชัย เชื้อนํ้าแสน มทร.ตะวันออก ราช.อุเทนถวาย

วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕

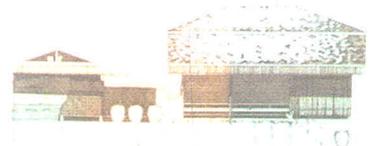

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

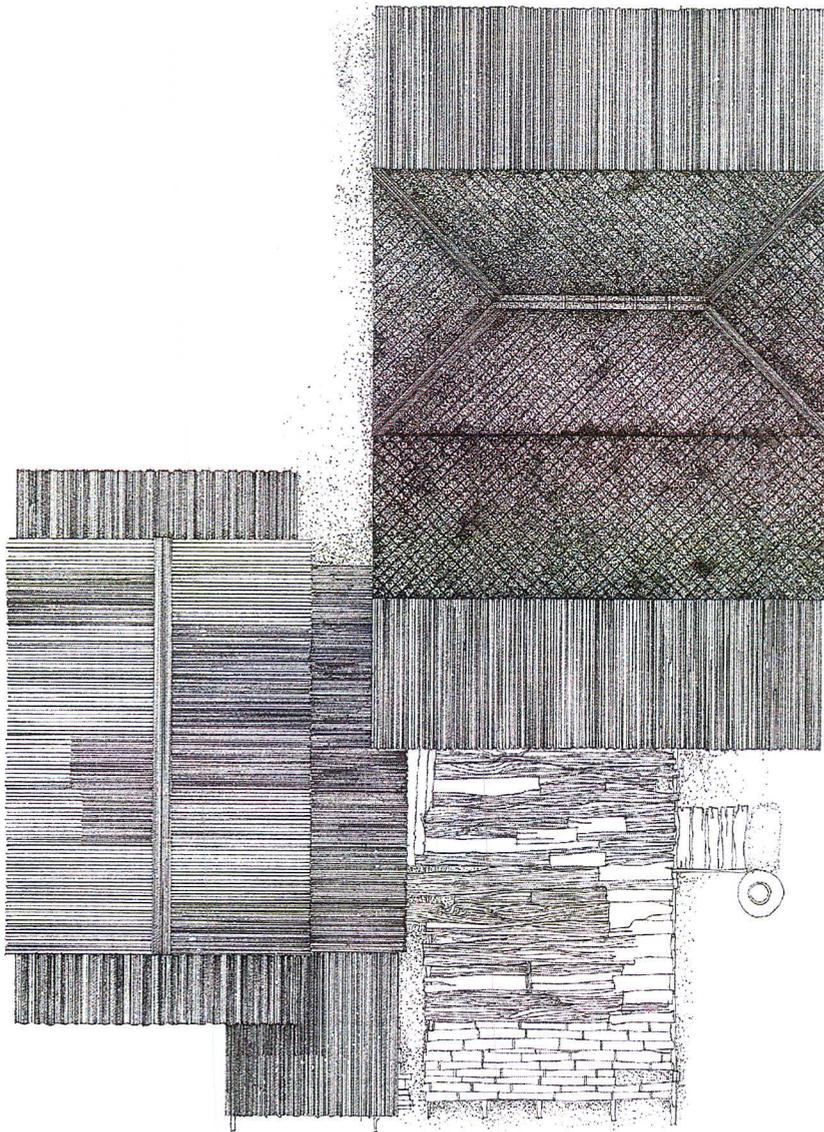

เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
ผังพื้นที่แนบ
โดย นายเอกชัย เชื้อนคำแสน มทร.ตะวันออก วช.อุเทนถวาย
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๔

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE
Khlong Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thailand
UPPER FLOOR PLAN
By Mr.EAKKACHAI KHOENKUMSAN, RMUTTO. Uthenthawai Campus
August 22-25, 2011

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
 โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
 ตำบลคลองพุด อำเภอบางขันจังหวัดน่าน

ผู้จัดทำ

โดย นายวิรัช ยอดทอง มทร.ตะวันออก วช.อุเทนถวาย
 วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE

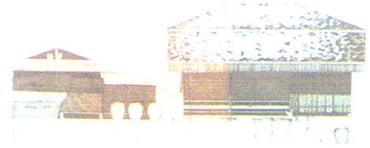
Khlong Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thailand

ROOF PLAN

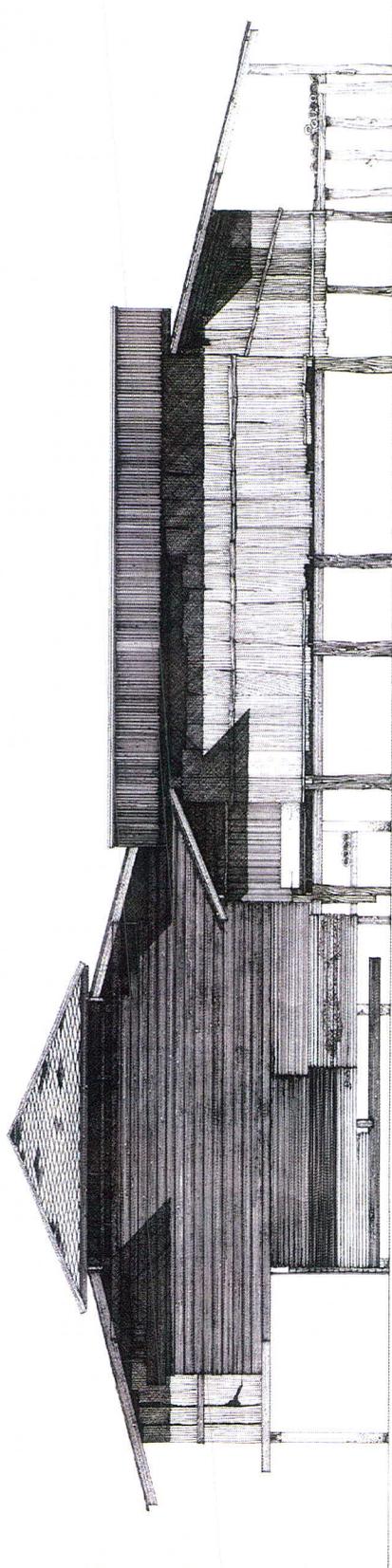
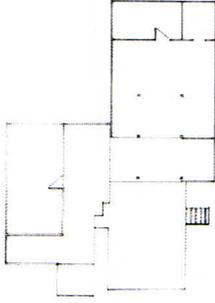
By Mr. WIRIT YODTONG, RMUTTO. Uthenthawai Campus

August 22-25, 2011

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

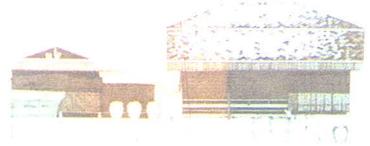
เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองใหญ่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
รูปด้านหลัง
โดย นายวรินทร์ ยอดทอง มทร.ตะวันออก วช.อุเทนถวาย
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๔

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE
Khlong Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thailand

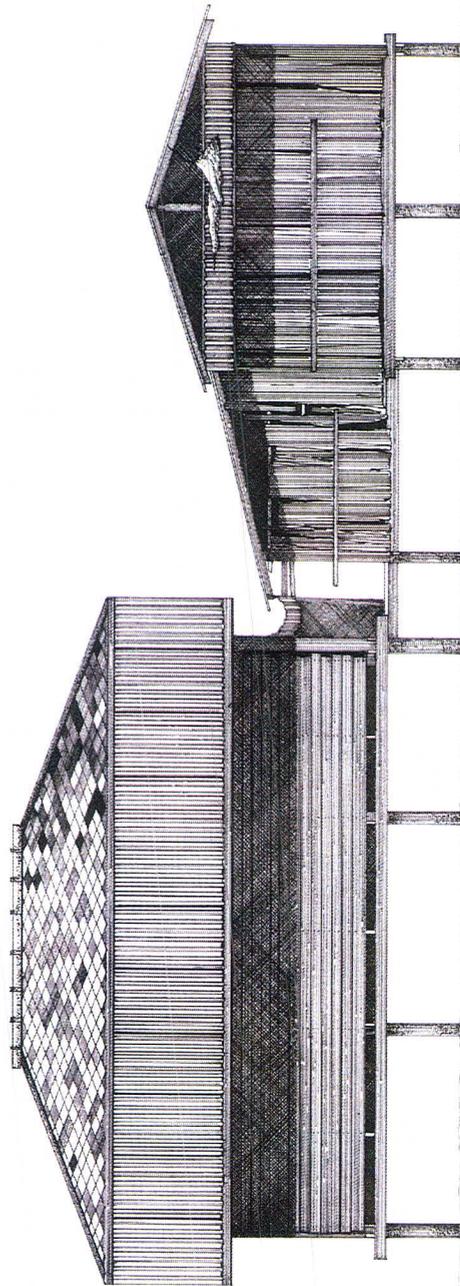
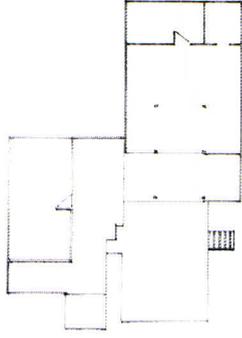
BACK ELEVATION

By Mr. WARIT YODTONG, RMUTTO, Uthenthawai Campus
August 22-25, 2011

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
 โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE

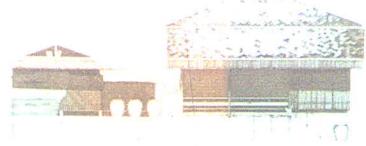
Khlong Phlu, Kitchakut, Chanthaburi, Thailand

LEFT ELEVATION

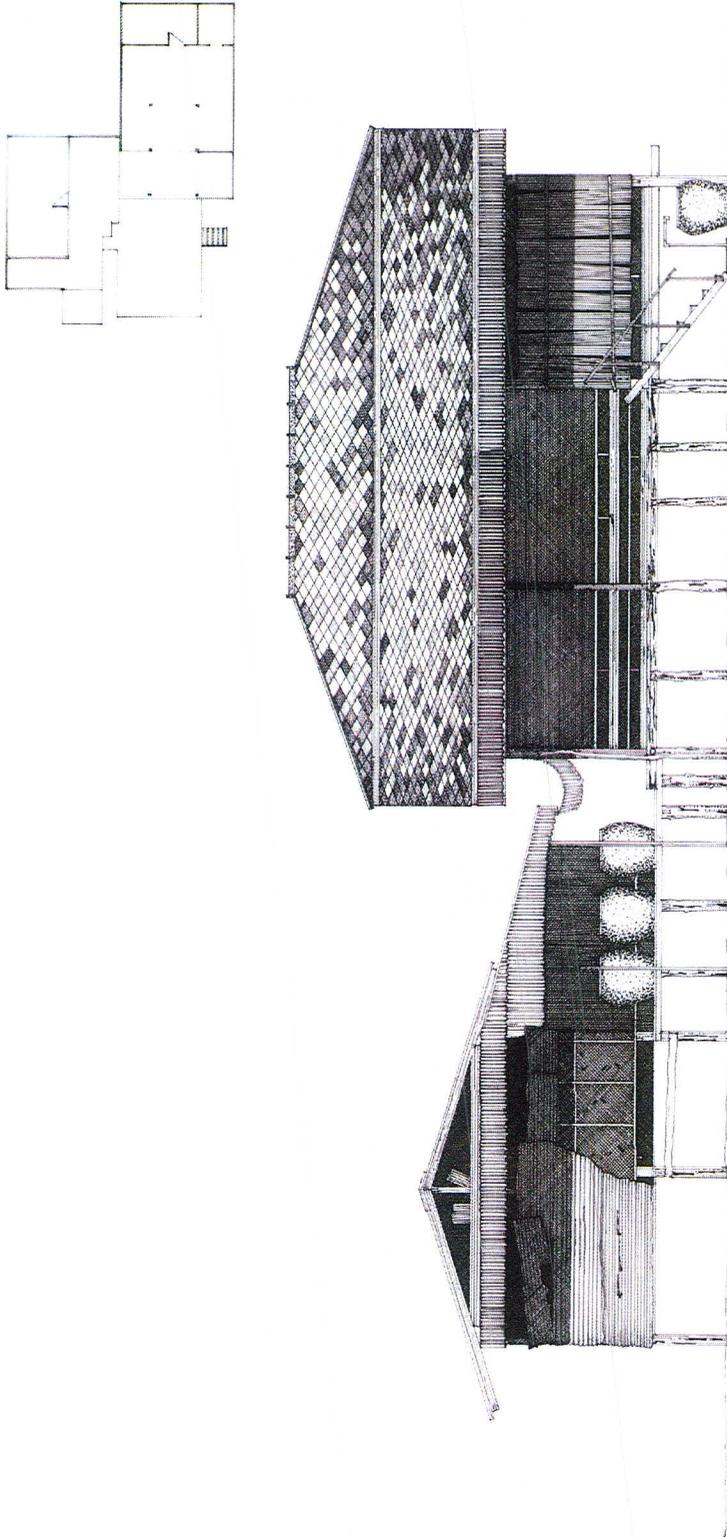
By Mr.PINYO CHUMEEBOON, RMUTTO. Uthenthawai Campus

August 22-25, 2011

เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
 ตำบลคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
 รับผิดชอบ นายบุญชู คงที่
 โดย นายปริญญา ชูมีบุญ มทร.ตะวันออก วช.อุเทนถวาย
 วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๔

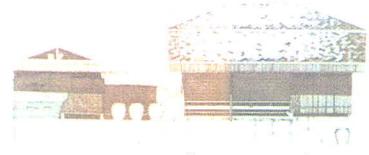
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
 โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

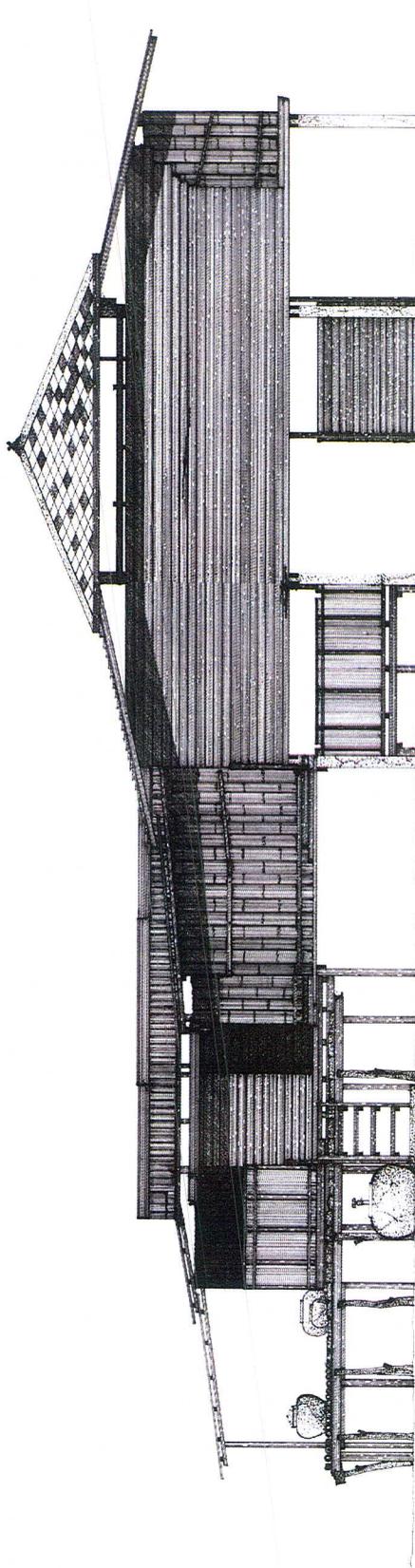
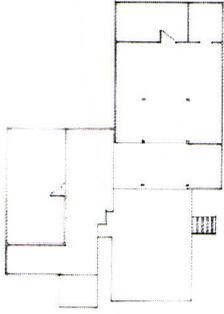
เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
 ตำบลคลองใหญ่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
 รับผิดชอบ นายบุญชู คงที่
 โดย นายศิววงศ์ ทองสังโสม มทร.ตะวันออก ราชภัฏอุเทนถวาย
 วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE
 Khlong Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thailand
 RIGHT ELEVATION
 By Mr.SIWAWONG THONGSONGSOI, RMUTTO, Uthenthawai Campus
 August 22-25, 2011

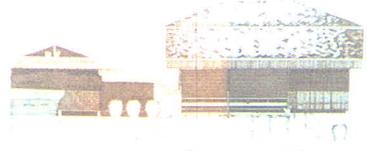
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

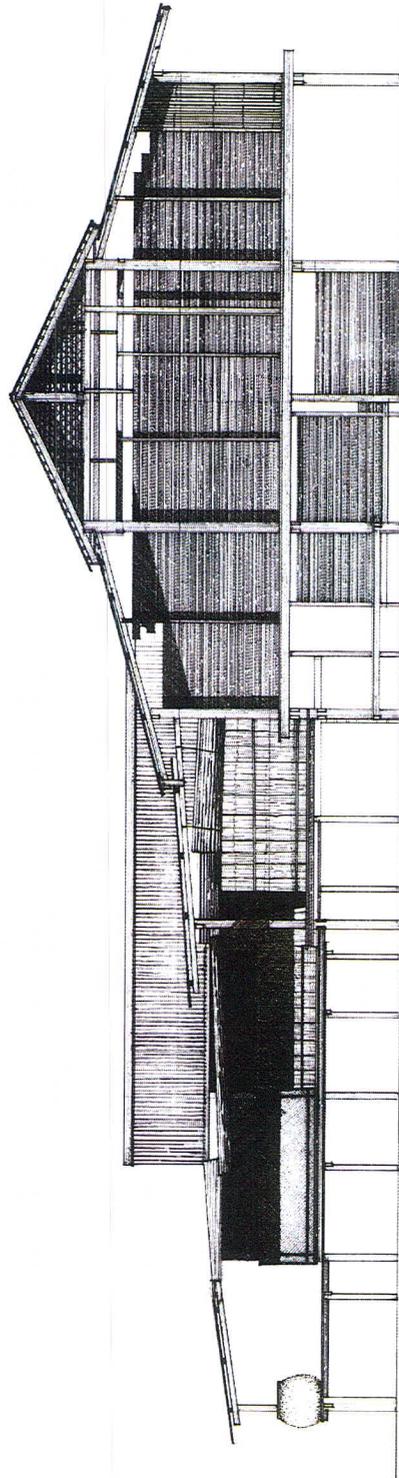
เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
รูปด้านหน้า
โดย นายคมสัน มาตวัน มทร.ตะวันออก วิชา.อุเทนถวาย
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE
Khlong Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thailand
FRONT ELEVATION
By Mr. KOMSAN MATAWAN, RMUTTO, Uthenthawai Campus
August 22-25, 2011

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองเตย อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
รูปตัดด้านหน้า
โดย นายสันติ สมนัด มทร.ตะวันออก วน.อุเทนถวาย
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๔

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE

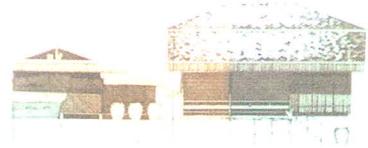
Khlong Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thailand

FRONT SECTION

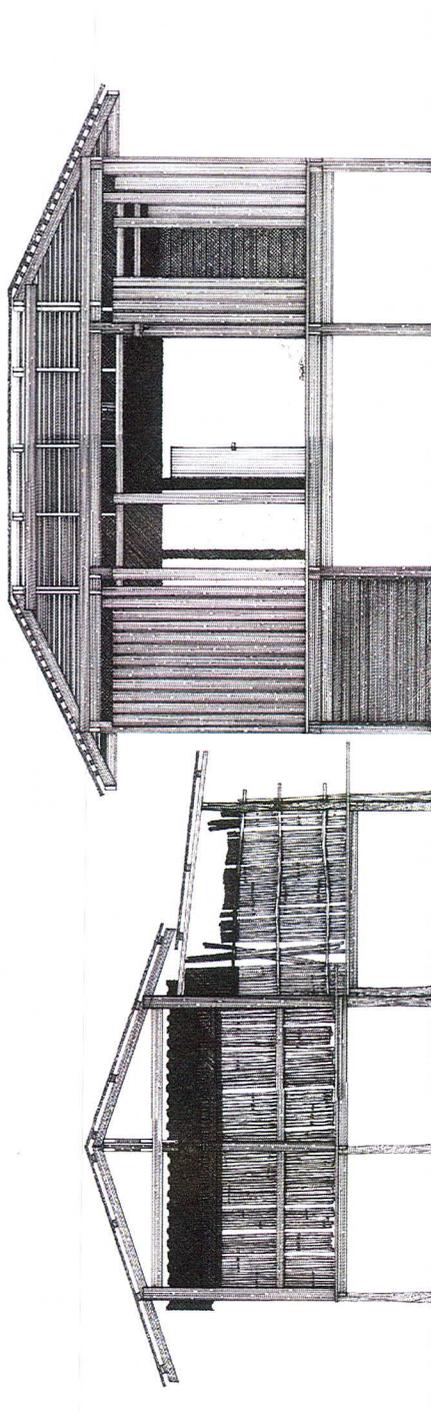
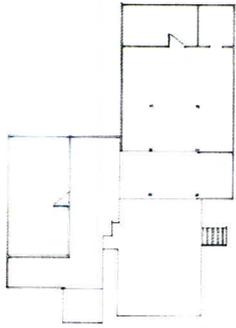
By Mr. SANIT SOMNAD, MUTTO, Uthenthawoi Campus

August 22-25, 2011

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองพลู อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง
รูปตัดด้านขวา
โดย นายเจริญศักดิ์ สมพร มทร.ตะวันออก ว.อุเทนถวาย
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๔

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE

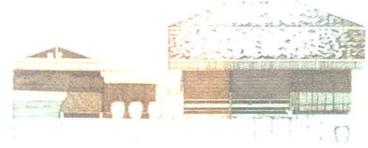
Khlong Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thailand

RIGHT SECTION

By Mr. JAROENSAK SOMPORN, RMUTTO, Uthenthawai Campus

August 22-25, 2011

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

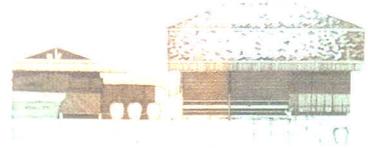

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยชุมชนของ
จังหวัดจันทบุรี

VERNACULAR ARCHITECTURE CHONG'S HOUSE
AT CHANTABURI PROVINCE

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรจิต พิระพัฒน์กุล

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น อาคารพักอาศัยชุมชนของ จังหวัดจันทบุรี VERNACULAR ARCHITECTURE CHONG'S HOUSE AT CHANTABURI PROVINCE

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรจิต พิระพัฒน์กุล
หัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น อาคารพักอาศัยชุมชนของ เป็นการยืนยันถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ระหว่างความเป็นอยู่ของชุมชนกับทรัพยากรและธรรมชาติของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและพัฒนาภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมแก่เยาวชนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม เอื้ออาทรต่อผู้อื่น ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มีความเป็นไทยและเข้าใจ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตลอดจนการรู้เท่าทันสังคมโลก และเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ องค์ความรู้และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมและสร้างสรรค์งานศิลปะระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ และเป็นการต่อยอดภูมิปัญญาและการสร้างนวัตกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม ในกลุ่มเยาวชนและศิลปินรุ่นใหม่ โดยเพิ่มบทบาทสถาบันศาสนาและภาคีความร่วมมือต่างๆ คุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมปัจจุบัน เพื่อสร้างเอกลักษณ์ที่ต่อเนื่องกับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมกายภาพและขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของอาคารพักอาศัยในเชิงสถาปัตยกรรม ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบสถาปัตยกรรมของอาคารพักอาศัย กับความเป็นอยู่ของชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น โดยทำการศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของอาคารพักอาศัยในเชิงสถาปัตยกรรม รายละเอียดทางสถาปัตยกรรมของอาคารพักอาศัยที่เลือกเป็นกรณีศึกษา ประกอบด้วยผังพื้น รูปด้าน รูปตัด ประโยชน์การใช้สอยพื้นที่

ผลการวิจัยพบว่า สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ ตำบลคลองพลู จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เรียบง่าย ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น จะเห็นได้จาก การใช้วัสดุท้องถิ่น มาปลูกสร้างอาคารพักอาศัย ไม่ว่าจะ เป็นไม้ไผ่ ไม้หมาก

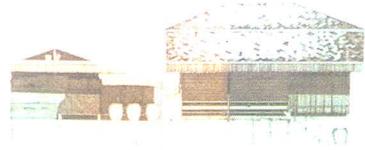

รวมทั้งใช้พืชพันธุ์ท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่ม นำมาจักสาน เป็นองค์ประกอบทางอาคาร การวางผังบริเวณอาคารพักอาศัย จะเห็นอาคารไปทางทิศเหนือ ทางชั้นเรือนจะอยู่ทางทิศเหนือ พื้นที่ใช้สอยในอาคารพักอาศัย การแบ่งสัดส่วนการใช้พื้นที่เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนนอน ส่วนนอกชาน และ ส่วนครัว โดยแยกส่วนครัว เป็นเรือนครัว พื้นที่ส่วนนอกชาน อยู่ทางทิศตะวันออก เพื่อใช้สำหรับกิจกรรมทางการเกษตร ใช้สำหรับตากผลผลิตทางการเกษตร เช่น ดากพืชผล หรือแม้กระทั่งประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ได้แก่ งานศพ เพราะไม่นิยมตั้งศพไว้ในตัวบ้าน จะตั้งไว้ในบริเวณนอกชาน บ้านโตจะเป็นเลขคี่ 5-7 ชั้น ได้ถุนเรือนยกสูง ใช้พื้นที่สำหรับเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการเกษตร ผลิตผลทางการเกษตร อีกทั้งในช่วงฤดูหนาว ชาวทองจะลงมาอนอยู่ใต้ถุนเรือน เพราะมีอากาศอุ่นกว่าบนเรือน ชาวทองไม่นิยมนอนไฟ คือ การนอนผิงไฟ ลักษณะเรือนตัวอาคารจะไม่เจาะช่องหน้าต่าง มีผนัง 3 ด้าน เป็นผนังทึบทั้งสามด้าน จะเปิดโล่ง ทางด้านทิศตะวันออก วัสดุก่อสร้างและองค์ประกอบของเรือน เสา ใช้ไม้กันเกรา เพราะมอดไม่กิน ผนัง ใช้ไม้ตะแบก อินทรี รอดเป็นลักษณะรอดลอย ไม่ติดเสา ใช้ไม้ยางนอกชาน เรียกว่า ไพล ใช้ไม้ตะเคียน เนื่องจากมีความทนแดดทนฝน ฝาบ้าน ผนังบ้าน ใช้ไม้ยาง ดีเป็นฝาเกล็ด ฝาไม้ไผ่ ฝากล้วย หลังคา เดิมเป็นหลังคาทรงจั่ว ยุคกลางเป็นหลังคาทรงปั้นหยา ใช้ใบคันทรง ต่อมาเป็นกระเบื้องว่าว ยุงข้าว ครัว มุงด้วยใบระกำ

คำสำคัญ : สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น , อาคารพักอาศัย, ชุมชน,ทอง

ABSTRACT

The research project about the vernacular architecture of the residential area in Chong community can represent the value of vernacular architecture well. The structure of the local design came from local community way of life going together with local natural resources. It can be counted that conserving local architecture will relay old tradition and develop local knowledge in both economic and social aspect. In the same time, conserving idea is an invisible protection for youths to learn and understand of the value of being Thai. Local culture diversity and developing learning center, knowledge and the excellent tradition in various stages (local, national and international) will help growing local knowledge and cultural innovation in

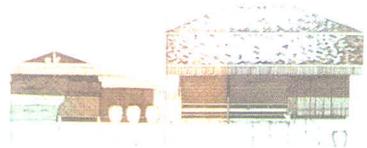
local teenagers and young artists. The process can come from religious role and other coordination.

The value of vernacular architecture has main effect to present architecture development. It also helps creating local identity in both tangible and intangible value. The objectives of the research project are to study the structure and the element of residential building in architecture aspect and the relationship between residential building and local community way of life and its natural resources. The research result comes from the study of local building architectural design and element as a case study. The case study details will include of Floor Plan , Elevation , Section , Function From the research project, it was found that residential building vernacular architecture of Chong community, Klong Plu District, Chantaburi Province has basic architectural characteristic. However, it can respond well to local environment and the adaptive of local materials in building residential area. Those local materials are included bamboo, betel palm and other local plants. Building orientation normally heads to North direction. In the residential area, it can be divided into three main sections, which are bedroom, terrace and kitchen. Terrace area mostly set on the East side for the agriculture purpose such as dried agricultural products. In addition, the same area is also used for local religious rite i.e. funeral. In winter, Chong people tend to stay around basement area (space under a Thai house) since the weather is warmer. The building does not have window in three sides except in the East side. In the old day most of the houses had the gable roof, however it was changed to hip roof later.

Keywords : VERNACULAR ARCHITECTURE , CHONG , HOUSE

ความเป็นมาของปัญหา

ประเทศไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะทางด้านสถาปัตยกรรม มีคุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณี เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญา รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาทางสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติทั้งทางกายภาพและทางสังคม แต่ละ

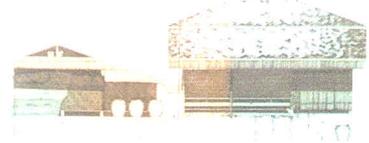

พื้นที่ที่มีความหลากหลายด้านต่างๆ ส่งผลให้สถาปัตยกรรมของแต่ละพื้นที่มีลักษณะที่ต่างกันออกไป เมื่อเวลาล่วงเลย เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง การเป็นอยู่และวิถีชีวิต จากสังคมชนบทเป็นสิ่งคมเมือง ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต วิถีชีวิตทางสังคมโดยเฉพาะอาคารสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ซึ่งนับวันจะหายไปจากบริบทของทุกพื้นที่ จนแทบไม่มีความสืบเนื่องของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาต่างๆ ที่มีลักษณะเฉพาะปรากฏให้เห็นในงานสถาปัตยกรรมปัจจุบัน

ปัจจุบันวัฒนธรรมและระบบเศรษฐกิจของ “สังคมใช้แล้วทิ้ง” (Throw-away Society) ของตะวันตกได้เผยแพร่เข้าสู่เมืองไทยอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะเมืองใหญ่ทำให้ค่านิยมในสังคมไทยแปรเปลี่ยนไป การรับอิทธิพลตะวันตกที่มุ่งเฉพาะรูปแบบอย่างผิวเผิน ยังนิยมความหรูหราฟุ่มเฟือยที่ไม่สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของตนและของประเทศ ทำให้สังคมไทยบางกลุ่มขาดความมั่นใจที่จะเห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง จึงละเลยและล้มเลือนรูปแบบวัฒนธรรมที่มีค่าบางประการเสีย ประกอบกับระบบเทคโนโลยีและความจำเป็นของระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ ส่งผลให้อาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ของชาติถูกทอดทิ้งรื้อถอนทำลายไปเสียมากแล้ว และมีแนวโน้มที่จะถูกบุกรุกหรือทำลายยิ่งขึ้นไปอีก คุณค่าของอาคารนี้มีได้ค่านึงถึงเฉพาะในแง่ความงามความประณีตเท่านั้น หากยังหมายครอบคลุมไปถึงอาคารที่สะท้อนให้เห็นถึงระบบวงจรชีวิตของชุมชนทุกระดับที่ประชาชนเคยใช้สอยจนเกิดความสำนึกถึงความเป็นเจ้าของ แต่ความรู้สึกผูกพันนี้ได้แฝงเร้นอยู่ในห้วงลึกของความรู้สึกทุกคน การรื้อทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงอาคารที่มีคุณค่าดังกล่าวนี้ย่อมทำให้ระบบชีวิตบางประการที่ดำเนินต่อเนื่องกันมาถูกตัดขาดไปอย่างสิ้นเชิง

คุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมปัจจุบัน เพื่อสร้างเอกลักษณ์ที่ต่อเนื่องกับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม กายภาพและขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น

โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น อาคารพักอาศัยชุมชนของ เป็นที่ยืนยันถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ระหว่างความเป็นอยู่ของชุมชนกับทรัพยากรและธรรมชาติของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและพัฒนาภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมแก่เยาวชนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม เอื้ออาทรต่อผู้อื่น ปลูกจิตสำนึกและคุณค่าความเป็นไทยและเข้าใจ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตลอดจนการรู้เท่าทันสังคมโลก

และเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ องค์ความรู้และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิม และสร้างสรรค์งานศิลป์ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ และเป็นการต่อยอดภูมิปัญญาและการสร้างนวัตกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม ในกลุ่มเยาวชนและศิลปินรุ่นใหม่ โดยเพิ่มบทบาทสถาบันศาสนาและภาคีความร่วมมือต่างๆ

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของอาคารพักอาศัยในเชิงสถาปัตยกรรม
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบสถาปัตยกรรมของอาคารพักอาศัย กับ ความเป็นอยู่ของชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

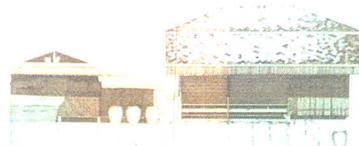
วิธีการดำเนินการวิจัย (Ethereal & Method)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เน้นการค้นหาความรู้ที่เป็นความจริง ที่ปรากฏจากหลักฐาน ที่เป็นรากเหง้าความรู้ทางปัญญาที่เป็นต้นน้ำ ใช้การสนทนาด้วยการสัมภาษณ์จากผู้รู้ทางด้านอาคาร ประวัติความเป็นมาของชุมชน ก่อนจะทำการสนทนา สัมภาษณ์ พูดคุย ถ่ายภาพ ทางคณะผู้วิจัยได้ขออนุญาตด้วยวาจา ในความยินยอมให้ถ่ายภาพ พูดคุย สัมภาษณ์ ด้วยการอนุญาต พักหน้า การแสดงออกด้วยความเต็มใจ มีจิตอาสา จึงเริ่มสนทนาพูดคุยกับเจ้าของบ้าน ถ่ายภาพ บันทึกภาพ สำรวจทางด้านสถาปัตยกรรม การรังวัด ซึ่งได้แก่ข้อมูลทางด้านอาคารพักอาศัย การประกอบอาชีพ จำนวนผู้อยู่อาศัยในครอบครัว

ประชากรตัวอย่าง

ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การวิจัยครั้งนี้เน้นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยกำหนดเงื่อนไขในการเลือกกลุ่มเฉพาะชาวของโดยกำเนิด คือ เจ้าของบ้าน (Homo genius) มีลักษณะของชาวของ โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นชาวของโดยกำเนิด
2. หัวหน้าครอบครัวและคู่สมรส เป็นชาวของโดยกำเนิด
3. ผู้อยู่อาศัยเป็นเจ้าของบ้านหรือทายาทเจ้าของบ้าน
4. มีความต่อเนื่องของการครอบครอง
5. ลักษณะทางกายภาพของบ้านมีคุณลักษณะของเรือนพื้นถิ่น
6. วัสดุกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่น

7. เมืองค์ประกอบอื่นๆในผังบริเวณที่ให้เอกลักษณ์ของท้องถิ่น
การกำหนดพื้นที่

ชุมชนชาวของ ตำบลคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

ภาพที่ 1 แสดงตำแหน่งที่ตั้งจังหวัดจันทบุรี
จังหวัดจันทบุรี [http://th.wikipedia.org/wiki/ สื่บคัน](http://th.wikipedia.org/wiki/สื่บคัน)
ข้อมูลออนไลน์เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2554

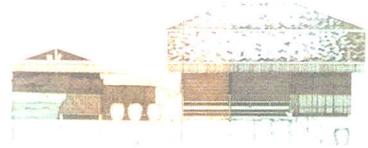
ภาพที่ 2 แสดงตำแหน่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ
ที่มา : th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดจันทบุรี
สืบค้นข้อมูลออนไลน์เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2554

จากจำนวนหลังคาเรือนในตำบลคลองพลู ในหมู่ที่ 4 ที่มีลักษณะของ
สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของ มีเหลือเพียง 1 หลัง ทางคณะผู้วิจัยจึงได้เลือกอาคารพักอาศัย
เลขที่ 56/4

กระบวนการนำเสนอการศึกษาและการสำรวจ ในการศึกษา สำรวจเรือนพักอาศัย
ชุมชนของ นั้น ได้ตระหนักว่าคุณค่าของเรือนพื้นบ้าน มิได้อยู่ที่ตัวเรือนเพียงอย่างเดียว
หากขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ทั้งทางด้านกายภาพ สังคม วัฒนธรรมท้องถิ่น อันเป็นการสะท้อน
ถึงการดำรงชีวิตเป็นสำคัญ

โดยเป็นการนำเสนอ ดังนี้

1. ลักษณะของผังบริเวณบ้าน
2. ผังการใช้สอยในบ้านชั้นล่าง และชั้นบน หลังคา
3. รูปด้านและรูปตัดของอาคาร

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

4. รายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุก่อสร้างและองค์ประกอบของเรือน
5. ความเชื่อที่ส่งผลมายังตัวเรือนและผังบริเวณบ้าน
6. พื้นที่ใช้สอยในแต่ละเรือนที่สำรวจ

จากการสำรวจพื้นที่ในตำบลคลองพลู พบว่าในตำบลคลองพลูมีอาคารพักอาศัยที่ลักษณะของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ

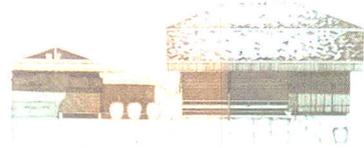
1. เป็นชาวของโดยกำเนิด
2. หัวหน้าครอบครัวและคู่สมรส เป็นชาวของโดยกำเนิด
3. ผู้อยู่อาศัยเป็นเจ้าของบ้านหรือทายาทเจ้าของบ้าน
4. มีความต่อเนื่องของการครอบครอง
5. ลักษณะทางกายภาพของบ้านมีคุณลักษณะของเรือนพื้นถิ่น
6. วัสดุกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่น
7. มีองค์ประกอบอื่นๆในผังบริเวณที่ให้เอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ภาพที่ 3 แสดงอาคารบ้านพักอาศัยของนายบุญชู คงที่

ตำบลคลองพลู หมู่ 4 จำนวน 1 หลัง เจ้าของบ้าน คือนายบุญชู คงที่ เลขที่ 56/4 หมู่ 8 อายุ 74 ปี รายละเอียดของเจ้าของอาคารพักอาศัย มีดังนี้

1. ที่ดิน (ที่อยู่ในปัจจุบัน)เดิมเป็นที่เลี้ยงควาย ถิ่นฐานเดิมของครอบครัวอยู่ที่ ตะเคียนทอง (ก่อนที่ชาวของจะย้ายมาอยู่ที่คลองพลู และ จันทเขลม) ซึ่งอยู่ทางทิศ ตะวันออก จากที่นากลายเป็นสวน การย้ายถิ่นฐาน ย้ายตามวัด และตามที่ดินของครอบครัว
2. ครอบครัว มีลูก 6 คน เมื่อแยกครอบครัวแล้ว ย้ายไปอยู่ที่อื่น จำนวน 3 คน

3. อาชีพ เมื่อก่อนมีอาชีพทำนา ทำข้าวไร่ ผลผลิตปีละ 2 เกวียน เลี้ยงควาย ประมาณ 10-20 ตัว บริเวณที่เลี้ยงควายจะอยู่นอกบ้าน คอกสัตว์จะอยู่ด้านนอก ผูกไว้ตามต้นไม้ มีอาชีพหาของป่า ใช้เวลาเดินทางประมาณครึ่งวัน เข้าป่า(ไปทางจันทเขลม) อยู่ทางด้านเหนือ ใช้เวลาในการเข้าป่า ประมาณ 1-2 คืน ล่าสัตว์ ประเภทตะกวด กระจง เก้ง กวาง ค้างคองตามขนำป่า เรียกว่า ป่าหากิน ปัจจุบันกลายเป็นสวน ป่าและเป็นแปลงๆ ต่อมาอาชีพทำสวน โดยเดินทางไปทางคลองวังยายมุก มีเรือเล็กๆ ประจำท่า นั่งเรือข้ามฟาก ไปทำสวน

4. น้ำ สมัยก่อน ขุดบ่อใช้เอง ปัจจุบันมีน้ำประปาบริโภค

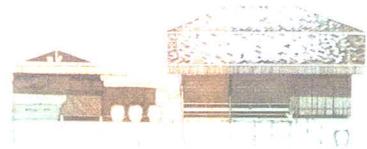
5. การปลูกเรือน ที่อยู่ปัจจุบันหรือมาปลูกที่ใหม่ มีพิธีกรรม มีหมอบ้านในการยกบ้าน ดูว่าตรงไหนยกได้ หันอาคารไปทางทิศใด มีการตั้งศาลเทพาเวลยกบ้าน ใช้เวลาในการยกบ้าน ประมาณ 10 วัน ไม่ทิ้งเรื่องผี มีการทำบุญบ้าน

6. สัดส่วนที่ ขนาดนี้บระยะเป็นศอก(1 วา = 4 ศอก) ขนาดของบ้านคือ ด้านยาว 4 วา ด้านกว้าง(ด้านช่อ ด้านสกัด) 8 ศอก

7. วัสดุที่ใช้ ใช้วัสดุในท้องถิ่นได้แก่ ไม้ที่หาจากป่า

- ไม้ป่า มาทำฟาก(ผนังอาคาร)
- ไม้หมาก มาทำผนัง ฝาบ้าน ซึ่งมีวิธีในการคัดเลือก คือ ต้นหมากต้องมีอายุมากกว่า 10 ปี (ออกผลน้อย ต้นแก่แล้ว) ซึ่งไม้หมาก มีความทนทานกว่าไม้ไผ่ ใสได้ นำมาสับ ฝ่า เอาซี่ข้างในออก (ลักษณะเป็นเนื้อยุ่ยๆ เป็นแกนด้านในของต้นหมาก)
- ไม้ตะแบก ใช้ทำพื้น
- ใบระกำ ใบคันทรง หาจากป่า นำมาทำเป็นวัสดุบุหลังคา
- หลังคากระเบื้องว่าว สมัยก่อนผลิตที่ท้ายทุ่ง คนของเป็นผู้ผลิตเอง มีพิมพ์ราคาแผ่นละ 6 บาท

สัมภาษณ์ นายมณเฑียร พัฒเสมา ในเรื่องกระเบื้องหลังคาว่า ผู้ผลิตกระเบื้องว่าว(กระเบื้องหลังคา) ชื่อ นายหวน บุญลือ ต่อมาเปลี่ยนเป็นกระเบื้องดินเผา ขนส่งมาจากหนองคล้า ซึ่งเป็นแหล่งรับซื้อผลไม้(ในอดีตบรรทุกเกวียนไป) เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้า คนของนำผลไม้ไปขาย และซื้อกระเบื้องดินเผา มา ในปัจจุบันเป็นโรงงานกระเบื้องเต็นจันทร์ เดิมราคากระเบื้องราคา 70-80 สตางค์

- คลุ้ม ลักษณะต้นเป็นกอ เป็นกก มีหน่อ ขยายพันธุ์เอง ขึ้นอยู่ตามห้วย คลอง พื้นที่ที่มีน้ำ พื้นที่ที่มีความชุ่มชื้น ขึ้นเองตามป่า การเลือกมาใช้ ดูที่ง่ามของต้น มี 3-4 ง่าม แสดงว่าแก่แล้วตัดได้ ผ่า 4 ซีก เอาซีกออก ตากแดดให้แห้ง 2-3 วัน เอาซีกออกอีกครั้ง ใช้มีดปาด เหลือแต่เปลือกหลัง นำมาสานเสื่อ (ลักษณะลาย มีลายเฉพาะ แต่ละบ้านสานกันเอง นำมาสานกระบุง ทำเสื่อรำแพน)

8. พิธีกรรมและความเชื่อ มีความเชื่อเรื่องผี หากลูกหลานแต่งงานจะบอกผีของปู่ย่าตายาย จุดธูปบอกว่าลูก หลานได้แต่งงาน พิธีศพ เดิมจะเผาศพตามป่า เเชิงตะกอน บริเวณต้นตะบักใหญ่ ใช้เลี้ยงควาย ใครตายก็จะนำมาเผา ทำเชิงตะกอน (ปัจจุบันเป็นป่ายาง) ปัจจุบันเผาที่วัด

สัมภาษณ์ กำนันฉิน ผันผาย ในเรื่องของว่า

1. การปลูกเรือน จะหันอาคารไปทางทิศเหนือ
2. ขนาดของเรือน จะมี 2 ช่วงเสา (เสา 9 ต้น รวมโพล) โดยที่ช่วงนอนจะกว้าง

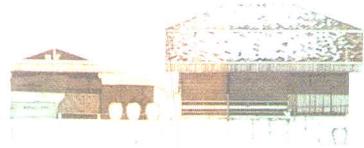
กว่าโพล

3. คติความเชื่อ

- การเลือกที่ตั้งอาคาร จะใช้กะลาคว่ำไว้ 1 คั้น เลือกที่บริเวณที่ดอน บนโคก บนเนิน ส่วนที่ลุ่มจะใช้ทำนา ไม่นิยมตั้งบ้านเรือน
- การยกบ้าน จะยกในเดือนคู่ ขึ้น 9 คำ (เดือน 4 เดือน 6)
- พิธีกรรมยกบ้าน ตามตำราพรหมชาติ นำใบเงิน ใบทอง ใส่หลุมเสา หินทอง คลอง(เนื่องจากมีความเชื่อว่าจะทำให้บ้านเย็น) บูชาเสา (มีการสวดขยันโตในเวลากลางคืน) เช่าจึงนำเสาหลุม
- ความเชื่อเรื่องผีเรือน ศาลพระภูมิ มีการเซ่นไหว้เจ้าที่

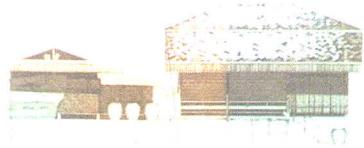
4. ระบบโครงสร้างและวัสดุ

- เสา ใช้ไม้กันเกรา เพราะมอดไม่กิน
จันทรด (เนื้อแดง แขนดำ เป็นแก่น)
ไม้มะหาด อยู่บนเขา มีทั้งเนื้อหยาบ เนื้อแน่น (ใช้ทำเป็นไม้ค้ำพริกไทย ทำให้สูญพันธุ์ไปแล้วในปัจจุบัน)
- พื้น ใช้ไม้ตะแบก อินทรี(ไม่ใช่ไม้ยางทำพื้น)
- รอด เป็นลักษณะรอดลอย ไม่ติดเสา ส่วนรอดเสา ใช้ไม้ยาง บากติดเสา
- นอกชาน เรียกว่า โพล ใช้ไม้ตะเคียน

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาบันวิทยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

- ฝาบ้าน ผนังบ้าน ใช้ไม้ยาง ตีเป็นฝาเกล็ด ฝาไม้ไผ่ ฟากลับ
 - หลังคา ใช้ใบคันทรง เดิมเป็นหลังคาทรงจั่ว ยุคกลางเป็นหลังคาทรงปั้นหยายุ้งข้าว ครีว มุงด้วยใบระกำ
5. การใช้พื้นที่ใช้สอยอาคาร
- ปลุกแบบ เรือนหมู่(Cluster) ขาดโพล หรือ นอกชานไม่ได้
 - มีการขุดบ่อน้ำ แบ่งปันกันใช้
 - บ้านใด จะเป็นเลขคี่ 3 ชั้น 5 ชั้น 7 ชั้น
 - สัดส่วนอาคาร ขึ้นอยู่กับช่าง
 - มีศาลพระภูมิเจ้าที่ของบ้านแต่ละหลัง
6. ภูมิปัญญา
- ส่วนครีว เขม่าของไม้พื้น เอามาทำยากวาดคอก(แก้ช้าง) ทำยาช่าง พักทอง ข้าวโพด (ที่เก็บไม้ทำเมล็ดพันธุ์) จะเอาไปแขวน รมควันในครีว จะทำให้แห้ง ไม้ขึ้นรา เรียกว่า ทำให้สุก มีที่แขวนในครีว ส่วนเนื้อสัตว์ จะนำไปคลุกขี้เถ้า เพื่อเป็นการถนอมอาหาร
 - ในช่วงฤดูหนาว จะนอนชั้นล่าง(ใต้ถุนเรือน) ของจะบนเรือนาว(แต่จะไม่นอนฟาง หรือนอนไฟ)
 - ฝาฟากไม้ไผ่ จะเอาผิวเปลือกซึ่งมีผิวมัน ไว้ด้านนอก(เนื่องจากกันอันตรายได้ เพราะถ้ายิงปืนเข้ามาลูกปืน วิถีกระสุนจะแฉลบออก)
7. พิธีกรรม
- มีศาลบ้าน โดยจะมีพราหมณ์ชูดขาว ทำพิธี
 - ศาลหมู่บ้าน เป็นศาลรวมกันทั้งหมู่บ้าน จะมีพิธีไหว้ศาลหมู่บ้านช่วงเกี่ยวข้าวเสร็จ(เดือน 3)
 - ศาลทุ่ง ศาลไร่(อยู่ในป่า) ศาลหลังเนินเขา
 - ศาลนา จะเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 หลังคาเรือน จะมีพิธีไหว้ศาล ก่อนทำนา (เดือน 6) และ เกี่ยวข้าวเสร็จ จะไหว้ด้วยไก่ เหล้า
 - การถางไร่ ดายหญ้า ในป่า จะมีประเพณี ทำบุญส่ง ทำบุญทุ่ง
 - มีหิ้ง (ผีบรรพบุรุษ) ไว้ที่บ้าน ไว้ในห้อง แขนงไว้
 - มีโรง เป็นพิธีพบญาติ(หิ้งผีและคน)เล่นในเวลาากลางคืน ช่วงเดือน 3 มีร่างทรง พูดภาษาของ

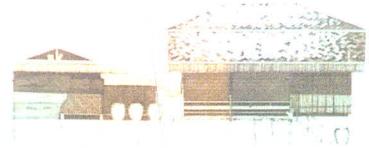

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

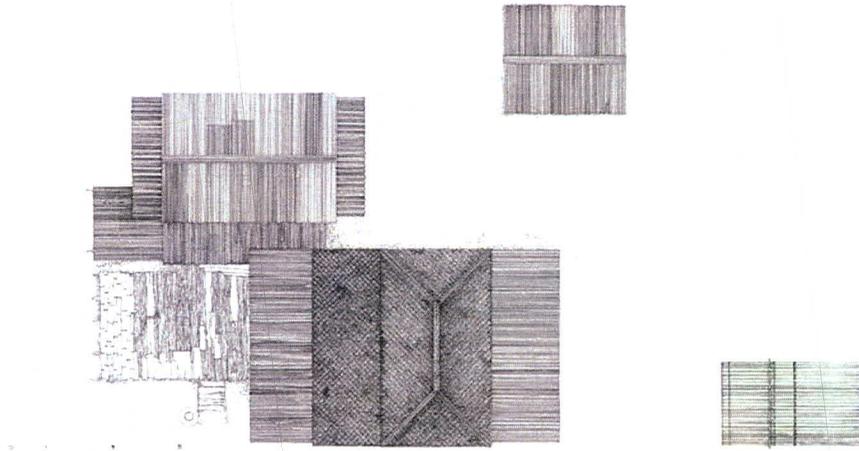
- ผีท่า จะเล่นข้างคลอง เล่นเวลากลางวัน มีการรำละคร
- งานบุญ เหมือนไทยพุทธ
- พิธีบายศรีของ จะทำบายศรี 3- 7 ชั้น ใช้ต้นกล้วย ใบตอง มาทำบายศรี
- หลิงของ ต้องแต่งแบบของ
- พิธีเผาศพ อยู่นอกชายชายคา ไม่ให้อยู่ในบ้าน(ป่าช้าจะเผาแยกแต่ละหมู่บ้าน)

8. อาชีพ

- ชองโบราณ (50 ปี ประมาณหลัง พ.ศ. 2500) มีอาชีพทำนา ทำไร่ หาของป่า ทำกระวาน น้ำมันยาง รากไม้ ลำสัตรูป่า
- หลวงอำนาจ นำยางพันธุ์สิงคโปร์มาปลูก ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายรัฐบาล และกลุ่มสหภาพยุโรป ในการลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งเดิมชองจะปลูกมันสำปะหลัง
- ระบบการค้าขาย เดิมใช้ระบบการแลกเปลี่ยนสินค้า ขายทะเล-บก ซึ่งมีผลผลิตน้ำมัน เกลือ เสื้อผ้า
- ระบบเครือข่ายของมีระบบเครือข่าย ทางโป่งน้ำร้อน ยังนับญาติได้อยู่ การไปมาหาสู่ในสมัยก่อน จะเดินทางผ่านไปทางเขาสอยดาว ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร โดยต้องค้างคืนในป่า

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

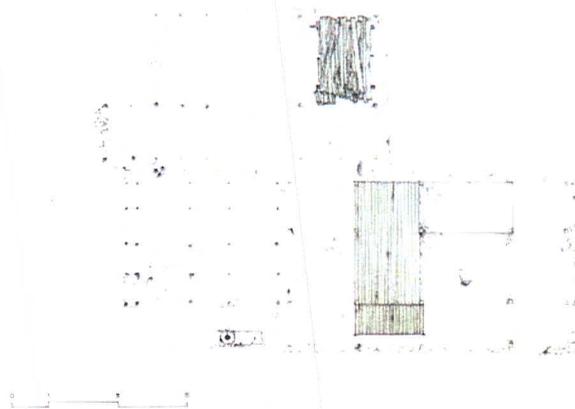
เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE
Khlung Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thailand

ผังบริเวณ มาตราส่วน ๑:๕๐
โดย นายวิรัช ยอดทอง มทร.ธนะบุรีสถาน ราชภัฏธนบุรี
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕

LAY OUT scale 1:50
By Mr. WART YODTONG, RMUTTO, Uthenthawarajit Campus
August 22-25, 2011

ภาพที่ 4 แสดงผังบริเวณอาคารพักอาศัย

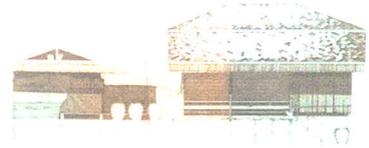
เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE
Khlung Phlu, Khitchakut, Chanthaburi, Thailand

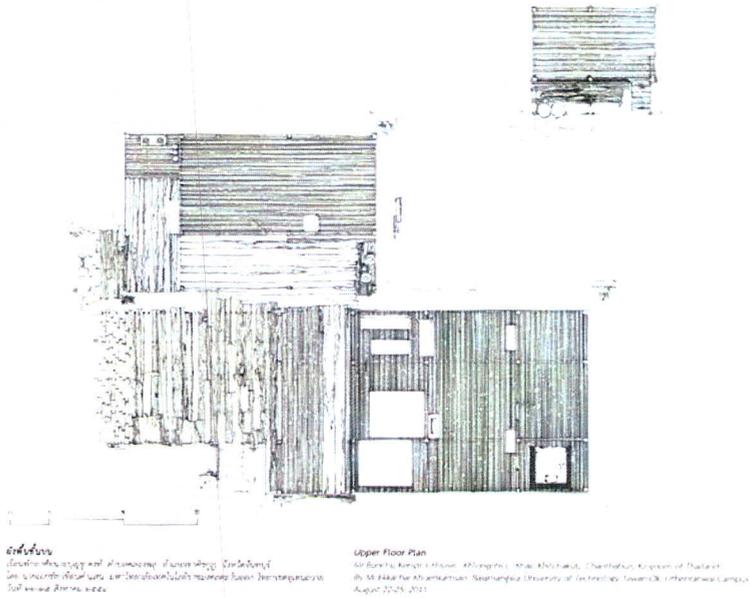
ผังพื้นที่ขึ้นสร้าง มาตราส่วน ๑:๕๐
โดย นายเอกชัย เขื่อนคำแสน มทร.ธนะบุรีสถาน ราชภัฏธนบุรี
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕

GROUND FLOOR PLAN scale 1:50
By Mr. EKKACHAI KHUENKOMSAN, RMUTTO, Uthenthawarajit Campus
August 22-25, 2011

ภาพที่ 5 แสดงผังพื้นที่ขึ้นสร้าง

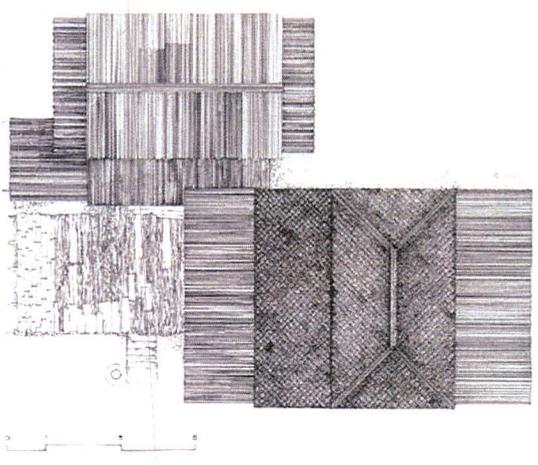
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

ผังพื้นชั้นบน
เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่ บ้านคลองพลู ตำบลเขาชะเมา อำเภอเขาชะเมา จังหวัดฉะเชิงเทรา
โดย นายวริษฐ์ ยอดทอง มทร.ตะวันออก วิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑

Upper Floor Plan
Mr.Boonchu Kongthe's House atKlongplu, Muea. Khichakut, Chantaburi, Kingdom of Thailand
By Mr. WARIT YOOTONG, Rajabhat Chongburi, Rajabhat Chongburi University of Technology, Tawee-Ok, Chantaburi Campus
August 22-25, 2011

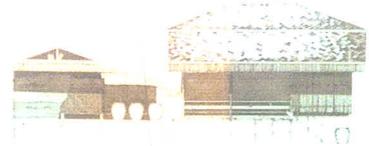
ภาพที่ 6 แสดงผังพื้นชั้นบน

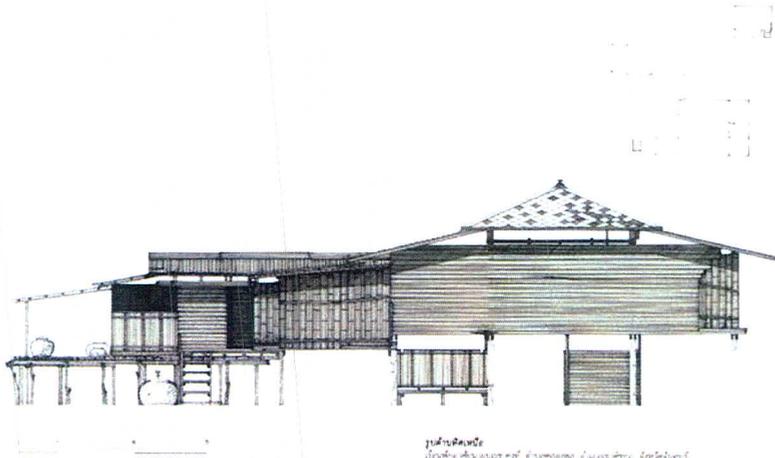
เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองพลู อำเภอเขาชะเมา จ.ฉะเชิงเทรา
แปลนหลังคา มาตราส่วน ๑:๕๐
โดย นายวริษฐ์ ยอดทอง มทร.ตะวันออก วิชาสถาปัตย์
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๑

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE
Klong Phlu, Khitchakut, Chantaburi, Thailand
ROOF PLAN scale 1:50
By Mr. WARIT YOOTONG, RMUTTO, Uthenthawai Campus
August 22-25, 2011

ภาพที่ 7 แสดงผังหลังคา

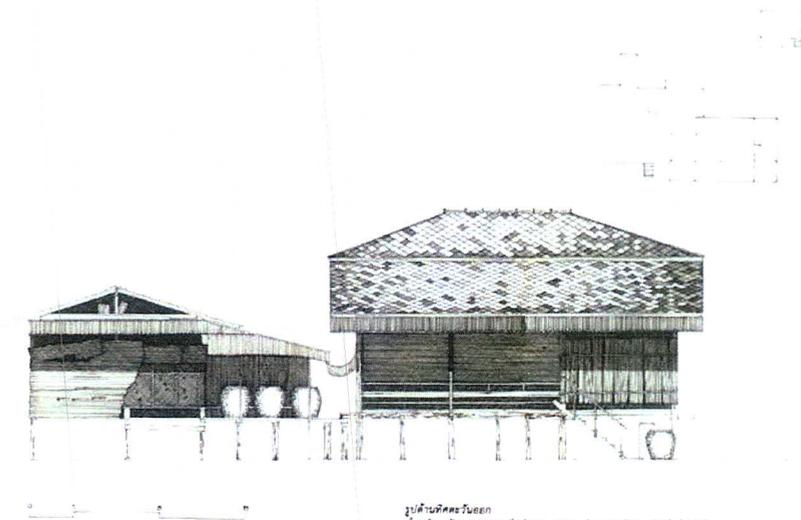
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

รูปด้านทิศเหนือ
เรือนพักอาศัยแบบอนุรักษ์ ๓ ชั้น หลังคาทรงปั้นหยา จังหวัดฉะเชิงเทรา
โดย น.ส.ศศิธร น.ส.วิภา และวิภาส อิ่มอินทร์ ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

North Elevation
Mr. Sushon Kongsri, Ms. Wipha Kongsri, Mr. Wisit In-in, Department of Architecture,
Rajabhat Mahasarakham, Rajabhat Mahasarakham University of Technology, Takasaka, Chanthaburi Campus,
August 22-25, 2011

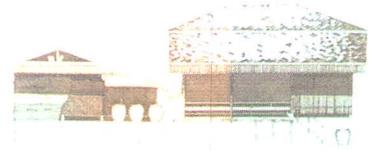
ภาพที่ 8 แสดงรูปด้านอาคารทิศเหนือ

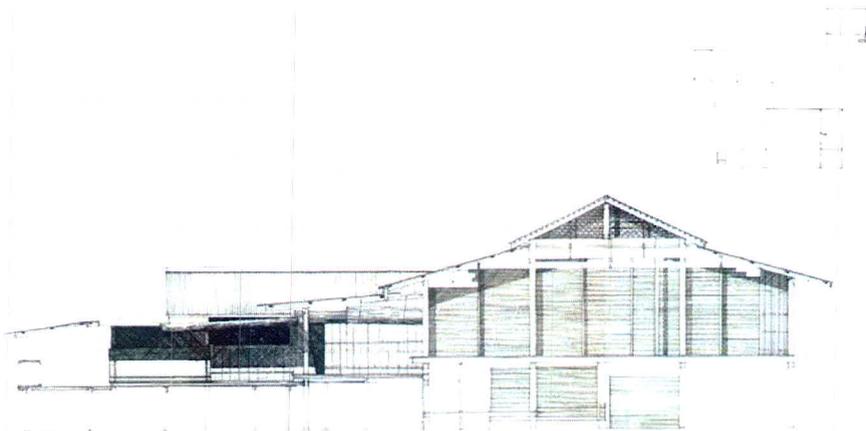
รูปด้านทิศตะวันออก
เรือนพักอาศัยแบบอนุรักษ์ ๓ ชั้น หลังคาทรงปั้นหยา จังหวัดฉะเชิงเทรา
โดย น.ส.ศศิธร น.ส.วิภา และวิภาส อิ่มอินทร์ ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

East Elevation
Mr. Sushon Kongsri's House, Khroengpho, Khao Khroeng, Chanthaburi, Kingdom of Thailand
By Mr. Sushon Kongsri, Ms. Wipha Kongsri, Mr. Wisit In-in, Department of Architecture,
Rajabhat Mahasarakham, Rajabhat Mahasarakham University of Technology, Takasaka, Chanthaburi Campus,
August 22-25, 2011

ภาพที่ 9 แสดงรูปด้านอาคารทิศตะวันออก

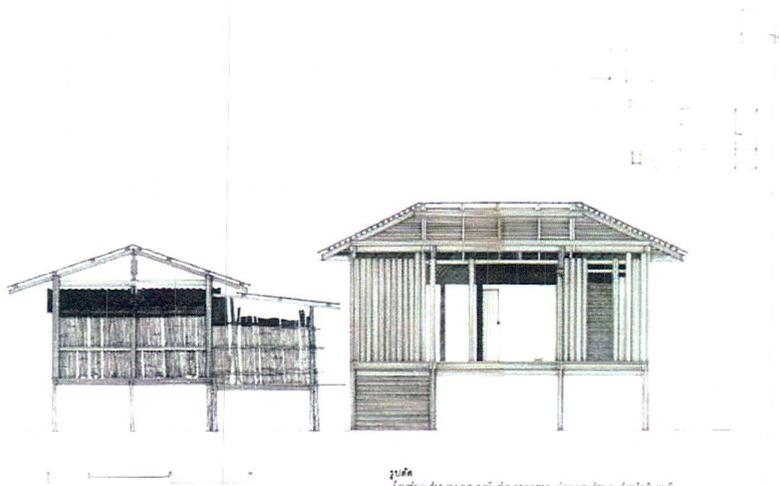

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

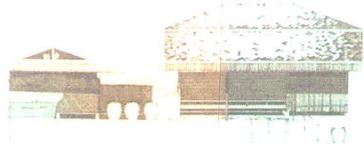
รูปตัด
วิจัยด้วย: ศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์มงคล สุขังคฤหิณี, อธิการบดี, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, โครงการวิจัยเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี
สู่ชุมชนและสังคม
Section
By: Sakmongkol Sukhanchani, Rector, Chulalongkorn University of Thailand,
254 Rajabhat Chonburi, Rajabhat Chonburi University of Technology, Tawach-Ok, Uthairatthanak Campus
August 22-25, 2012

ภาพที่ 12 แสดงรูปตัดตามยาว

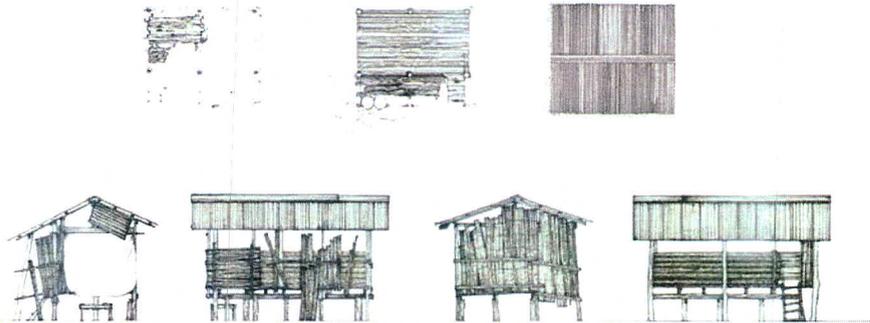

รูปตัด
วิจัยด้วย: ศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์มงคล สุขังคฤหิณี, อธิการบดี
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, โครงการวิจัยเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี
สู่ชุมชนและสังคม
Section
By: Sakmongkol Sukhanchani, Rector, Chulalongkorn University of Thailand,
254 Rajabhat Chonburi, Rajabhat Chonburi University of Technology, Tawach-Ok, Uthairatthanak Campus
August 22-25, 2012

ภาพที่ 13 แสดงรูปตัดตามขวาง

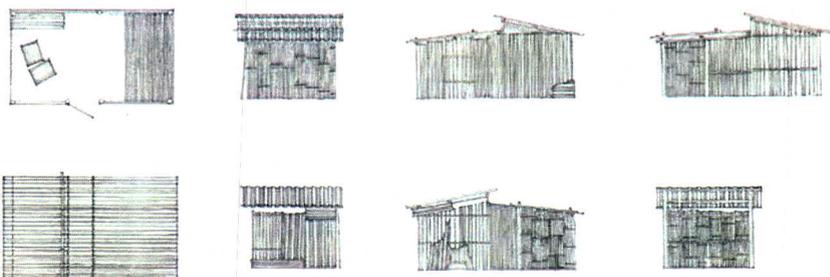
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี/นวัตกรรมจากผลการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประจำปี 2555
โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลการวิจัยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ

เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
รูปถ่ายผู้วิจัย มาตรฐาน ๑:๕๐
โดย น.ส. พรพรรณ วรรณวิเศษ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE
Khlong Phlu, Kitchakut, Chanthaburi, Thailand
ELEVATION'S BARN scale 1:50
By Miss PORNPAN WANWISSE, RMUTTO Uthenthawa Campus
August 22-25, 2011

ภาพที่ 14 แสดงอาคารยุ้งข้าว

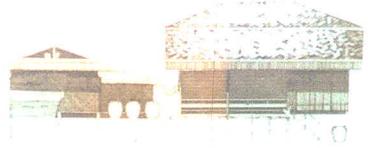

เรือนพักอาศัย นายบุญชู คงที่
ตำบลคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
รูปถ่าย มาตรฐาน ๑:๕๐
โดย น.ส.ศิวรรค์ ทองสงเสริม ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕
วันที่ ๒๒-๒๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕

MR. BOONCHU KONGTHE'S HOUSE
Khlong Phlu, Kitchakut, Chanthaburi, Thailand
STALL scale 1:50
By Ms NAWANJOL THONGSSONGSOM, RMUTTO Uthenthawa Campus
August 22-25, 2011

ภาพที่ 15 แสดงอาคารเก็บอุปกรณ์

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของ จังหวัดจันทบุรี
VERNACULAR ARCHITECTURE CHONG'S HOUSE ATCHANTABURI PROVINCE

สรุปผล

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอาคารพักอาศัยของ ตำบลคลองพลู จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เรียบง่าย ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น จะเห็นได้จากการใช้วัสดุท้องถิ่น มาปลูกสร้างอาคารพักอาศัย ไม่ว่าจะเป็นไม้ไผ่ ไม้หมาก รวมทั้งใช้พืชพันธุ์ท้องถิ่น ได้แก่ คลุ้ม นำมาจักสาน เป็นองค์ประกอบทางอาคาร

การวางผังบริเวณอาคารพักอาศัย

จะหันอาคารไปทางทิศเหนือ ทางขึ้นเรือนจะอยู่ทางทิศเหนือ

พื้นที่ใช้สอยในอาคารพักอาศัย

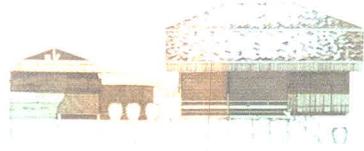
การแบ่งสัดส่วนการใช้พื้นที่เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนนอน ส่วนนอกชาน และ ส่วนครัวโดยแยกส่วนครัว เป็นเรือนครัว พื้นที่ส่วนนอกชาน อยู่ทางทิศตะวันออก เพื่อใช้สำหรับกิจกรรมทางการเกษตร ใช้สำหรับตากผลผลิตทางการเกษตร เช่น ตากพืชผล หรือ แม้กระทั่งประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ได้แก่ งานศพ เพราะไม่นิยมตั้งศพไว้ในตัวบ้าน จะตั้งไว้ในบริเวณนอกชาน บ้านใดจะเป็นเลขคี 5-7 ชั้น ใต้ถุนเรือนยกสูง ใช้พื้นที่สำหรับเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการเกษตร ผลิตผลทางการเกษตร อีกทั้งในช่วงฤดูหนาว ชาวของจะลงมานอนอยู่ใต้ถุนเรือน เพราะมีอากาศอุ่นกว่าบนเรือน ชาวของไม่นิยมนอนไฟ คือ การนอนผิงไฟ

รูปด้านและรูปตัดของอาคาร

ตัวอาคารจะไม่เจาะช่องหน้าต่าง มีผนัง 3 ด้าน เป็นผนังทึบทั้งสามด้าน จะเปิดโล่ง ทางด้านทิศตะวันออก

วัสดุก่อสร้างและองค์ประกอบของเรือน

1. เสา ใช้ไม้กันเกรา เพราะมอดไม่กิน
จันทุม (เนื้อแดง แก่นดำ เป็นแก่น)
ไม้มะหาด อยู่บนเขา มีทั้งเนื้อหยาบเนื้อแน่น (ใช้ทำเป็นไม้ค้ำพริกไทย ทำให้สูญพันธุ์ไปแล้วในปัจจุบัน)
2. ผนัง ใช้ไม้ตะแบก อินทรี(ไม่ใช้ไม้ยางทำพื้น)
3. ราว เป็นลักษณะราวตลอย ไม้ติดเสา ส่วนราวเสา ใช้ไม้ยาง บากติดเสา

4. นอกชาน เรียกว่า ไพล ใช้ไม้ตะเคียน เนื่องจากมีความทนแดดทนฝน
5. ฝาบ้าน ผนังบ้าน ใช้ไม้ยาง ตีเป็นฝาเกล็ด ฝาไม้ไผ่ ฟากลับ
6. หลังคา เดิมเป็นหลังคาทรงจั่ว ยุคกลางเป็นหลังคาทรงปั้นหยา ใช้ใบคันทรง ต่อมาเป็นกระเบื้องว่าว ยุงข้าว ครัว มุงด้วยใบระกำ

ความเชื่อที่ส่งผลมายังตัวเรือนและผังบริเวณบ้าน

1. ส่วนครีว เขม่าของไม้พื้น เอามาทำยากวาดคอก(แก้ซาง) ทำยาซาง พักทอง ข้าวโพด (ที่เก็บไม้ทำเมล็ดพันธุ์) จะเอาไปแขวน รมควันในครีว จะทำให้แห้ง ไม่ขึ้นรา เรียกว่า ทำให้สุก มีที่แขวนในครีว ส่วนเนื้อสัตว์ จะนำไปคลุกขี้เถ้า เพื่อเป็นการถนอมอาหาร
2. ในช่วงฤดูหนาว จะนอนชั้นล่าง(ใต้ถุนเรือน) แต่จะไม่นอนฟางหรือนอนไฟ
3. ฝาฟากไม้ไผ่ จะเอาผิวเปลือกซึ่งมีผิวมัน ไว้ด้านนอก (เนื่องจากกันอันตรายได้ เพราะถ้ายิงปืนเข้ามาถูกปืน วิถีกระสุนจะแลลบอก)

ปัจจุบันอาคารพักอาศัยพื้นถิ่นของ ที่มีเพียง 1 หลังในหมู่ที่ 4 นั้น เหลือเพียงภาพถ่ายและข้อมูลทางสถาปัตยกรรมที่คณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลไว้ เนื่องจากอาคารพักอาศัยที่เลือกเป็นกรณีศึกษา เจ้าของบ้านได้ทำการรื้อและสร้างอาคารหลังใหม่ด้วยวิธีการก่อสร้าง วัสดุ รูปแบบอาคารสมัยใหม่ มาแทนที่อาคารหลังเก่า เนื่องจากอาคารมีสภาพชำรุด ทрутโทรม ไปตามกาลเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยขั้นต่อไป ควรจะมีการจัดการองค์ความรู้ในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในการตั้งถิ่นฐาน นำความรู้ในเรื่องสถาปัตยกรรม ไปปรับใช้ในเรื่องการจัดทำศูนย์ความรู้เรื่องอาคารพักอาศัย สามารถนำไปประยุกต์ในการพัฒนาแนวทางในเชิงพาณิชย์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ยังคงรักษารากฐานวัฒนธรรมความเป็นอยู่ และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ สร้างจิตสำนึกในการอยู่อย่างพอเพียงและยั่งยืน